

მოსახლეობის სააღზარდო აქტიურობის სტატისტიკური გაზოგვის საკითხისათვის

იულია ონიანი

ედ, ანსუ-ს ასოც. პროფესორი

საქართველოში მცირე ბიზნესის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი მიზანია მცირე მენარმე სუბიექტების განვითარებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა და აქტიური მხარდაჭერა. მოცემული ამოცანების რეალიზაციისათვის საჭიროა მენარმეებსა და სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებს შორის ურთიერთზემოქმედების ისეთი მექანიზმის შემუშავება, რომელიც მთლიანად პასუხისმგებელი იქნებოდა ეკონომიკის ამ სექტორის განვითარებაზე. ასეთი მექანიზმის წარმატებით დანერგვის პირობებიდან ერთ-ერთს ინფორმაციის მაქსიმალურად ფართო სპექტრის არსებობა წარმოადგენს, რომელმაც ადეკვატურად უნდა ასახოს მცირე მენარმეობის მდგომარეობა და განვითარების ტენდენციები, გამოავლინოს ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ სამენარმეო აქტიურობის დონეზე.

დღევანდელ პირობებში საქართველოში მცირე მენარმეობის შესახებ ინფორმაციის ძირითად წყაროს ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემები წარმოადგენს, რომელთა ფორმირება ეფუძნება სამამულო სტატისტიკური აღრიცხვის სისტემას, რომელიც აგებულია სტატისტიკურ მონაცემთა თავმოყრისა და დამუშავების ორი ურთიერთ დაკავშირებული მეთოდის მიხედვით. კერძოდ:

- მცირე მენარმე სუბიექტების საქმიანობაზე მთლიანი სტატისტიკური დაკვირვების მეთოდი;
- რეპრეზენტატიულობის საფუძველზე ცალკეული მცირე მენარმე სუბიექტების საქმიანობაზე შერჩევითი დაკვირვების მეთოდი.

მცირე მენარმე სუბიექტებზე შერჩევითი სტატისტიკური დაკვირვება ხორციელდება სახელმწიფო სტატისტიკური დაკვირვების

უნიფიცირებული ფორმის მიხედვით, რაც გულისხმობს გამოკვლევის ჩატარებას ორი განსხვავებული ფორმის–საქმიანობის დარგობრივი თავისებურებების გამოკვლევის და სახელმწიფო სტატისტიკური დაკვირვების სპეციალიზირებული ფორმის შერწყმის გზით.

მცირე მენარმეობის მხარდაჭერის ოპტიმალური ფორმების და სახეების შემუშავებისათვის საჭიროა ინფორმაცია არა მარტო რეგისტრირებული და მოქმედი მცირე საწარმოების შესახებ, რომელსაც წარმოგვიდგენს ოფიციალური სტატისტიკა, არამედ აუცილებელია სარწმუნო ინფორმაცია **სამენარმეო პოტენციალისა და სამენარმეო აქტიურობის შესახებ**, ბიზნესის განვითარების ყველა სტადიის მიხედვით, განსაკუთრებით კი ბიზნესის განვითარების პირველდანწყებით სტადიაზე.

საერთაშორისო პრაქტიკაში განვითარება ჰპოვა მენარმეობის შესწავლის ისეთმა მიმართულებამ, როგორიცაა **მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის საანკეტო გამოკვლევის და „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის» (GEM) მეთოდოლოგიამ**. გამოკვლევის ეს სახეები მონოდებულია ყოველმხრივ დაახასიათოს მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის დონე, მენარმეობის სტრუქტურა და სამენარმეო საქმიანობის განვითარებაზე მოქმედი ფაქტორები. მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის შესწავლის პრინციპები, რომლითაც ხელმძღვანელობს „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის» მეთოდოლოგია შესაძლებელს ხდის გააფართოოს ინფორმაცია, რომელსაც იძლევა ოფიციალური სტატისტიკა და შეიმუშაოს მაჩვენებელთა სისტემა, რომლიც მონოდებულია დაახასიათოს და გაზომოს მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობა ბიზნესის განვითარების სტადიების მიხედვით, მენარმეობის მოტივაციური თავისებურებები და მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის განსხვავება ქვეყნის რეგიონების მიხედვით.

მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის აღწერისა და შეფასებისათვის გამოყენება მაჩვენებელთა სისტემა, რომელიც აიგება მოსახლეობის სამენარმეო პოტენციალის შესახებ მიკრო მონაცემების საფუძველზე და, რომელიც უნდა შეიქმნას

„საზოგადოებრივი აზრის რეგულარული კვლევების„ შედეგად.

„მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის» მეთოდოლოგიის მიხედვით მენარმეობა ეს არის პროცესი, რომელიც მოიცავს სამენარმეო ციკლის ყველა სტადიას: დაწყებული პოტენციური მენარმეობიდან (კომპანიების მფლობელები, რომელთაც ჩაფიქრებული აქვთ ბიზნესის დაწყება), მენარმეობის ნაადრევი სტადიის (ახლად დაბადებული მენარმეები), ახალი კომპანიების (თავიდან შექმნილი ბიზნესის მფლობელები) და მდგრადი ბიზნესის (მდგრადი მენარმეები) ჩათვლით.

„მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის «მეთოდოლოგიის მიხედვით გამოიყოფა მენარმეობის ოთხი სტადია:

- **პოტენციური მენარმე (potential entrepreneurs)** – ესაა შრომისუნარიანი მოსახლეობის ის ნაწილი (იმ მოსახლეობის გამოკლებით, რომლებიც უკვე ჩართული არიან მენარმეობაში), რომელთაც აქვთ საჭირო ცოდნა და უნარი ბიზნესის დაწყებისათვის და აქტიურად გეგმავენ ბიზნესის ორგანიზებას. ფაქტიურად პოტენციური მენარმე იმყოფება „არამდგრადი წონასწორობის” სტადიაზე – ე.ი. უნდა გადაწყვიტოს, იმუშაოს დაქირავებით თუ გახსნას საკუთარი საქმე.

- **ახლად დაბადებული მენარმე (nascent entrepreneurs)** – არის ის ვინც აქტიურად მონაწილეობს ახალი ბიზნესის ორგანიზებაში, განზრახული აქვს იყოს მესაკუთრე ან თანამესაკუთრე. ამ კატეგორიის მენარმესთან წარმოება უკვე დაწყებულია, მაგრამ აუცილებელია, რომ მთლიანი შერეული შემოსავლების ფორმირების პერიოდი არ იყოს სამ თვეზე ნაკლები.

- **ახალი ბიზნესის მფლობელები (new, or baby business)** – მიეკუთვნებიან ახალი ბიზნესის მფლობელები და მენეჯერები, რომლებიც ფლობენ და მართავენ მოქმედ ბიზნესს და მთლიანი შერეული შემოსავლების ფორმირების პერიოდი შედგენს არა უმეტეს 42 და არა ნაკლებ სამი თვეს. მიღებულია, ახლად დაბადებული და ახალი ბიზნესის მფლობელების გაერთიანება ერთ ჯგუფში – ნაადრევი მენარმე პირველდანიებით სტადიაზე (Early Stage);

• მდგრადი ბიზნესის მფლობელები (established business) -- ესენია ისეთი ბიზნესის მფლობელები და მენეჯერები, საიდანაც შემოსდით მათ ხელფასი, შემოსავალი და მსგავსი ჯილდოები 42 თვის და მეტი ხნის განმავლობაში.

აუცილებელია ხაზი გაესვას იმას, რომ „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის“ მეთოდოლოგიის კვლევის ობიექტს წარმოადგენს არა მენარმეობის (ბიზნესის) სტადიები, არამედ პირველ რიგში თვით მენარმე. „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის“ მეთოდოლოგია მონოდეტულია გაანალიზოს მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობა ბიზნესის ყველა სტადიაზე.

მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის გაზომვისა და ტერიტორიული ერთეულების მიხედვით შედარებისათვის „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის“ მეთოდოლოგია გვთავაზობს სამენარმეო აქტიურობის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებელთა სისტემას.

I - რაოდენობრივ მაჩვენებლებს მიეკუთვნება:

1. მეწარმეობის ახლად გაჩენის ინდექსი

$$I_{NewEnt} = \frac{\text{ახლად გაჩენილი მეწარმეობის რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა}}$$

2. მეწარმეობის სიახლის ინდექსი

$$I_{Neww} = \frac{\text{ახალ მეწარმეთა რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა}}$$

3. მეწარმეობის მდგრადობის ინდექსი

$$I_{Est} = \frac{\text{მდგრად მეწარმეთა რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა}}$$

4. მეწარმეობის ნაადრევობის ინდექსი

$$I_{Tea} = \frac{\text{ნაადრევ მეწარმეთა რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა}}$$

5. მოსახლეობის სამეწარმეო აქტიურობის საერთო ინდექსი

$$I_{Bus} = \frac{\text{ახლად დაბადებული, ახალი და მდგრად მეწარმეთა რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა}}$$

6. ბიზნესის გადარჩენის ინდექსი

$$I_{\text{გადარ.}} = \frac{\text{მეწარმეობის მდგრადობის ინდექსი}}{\text{მეწარმეობის ნაადრეობის ინდექსი}}$$

7. ახლად დაბადებული იმ მეწარმეების წილი, რომლებიც ასევე ფლობენ ახალ ბიზნესს, ახლად დაბადებული მეწარმეების საერთო რიცხვში— $I_{\text{სტრუქტურა.}}$

8. ახლად დაბადებული იმ მეწარმეების წილი, რომლებიც ასევე ფლობენ მდგრად ბიზნესს ახლად დაბადებული მეწარმეების საერთო რიცხვში— $I_{\text{სტრუქტურა.}}$

9. პოტენციური სამეწარმეო აქტიურობის ინდექსი

$$I_{\text{potent}} = \frac{\text{პოტენციური მეწარმეების რიცხოვნობა}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობა გამოკლებული მეწარმეობის სხვადასხვა სტადიაში დასაქმებულები}}$$

10. სოციალური კაპიტალის ინდექსი

$$I_{\text{KnowNoEn}} = \frac{\begin{array}{l} 18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობა (მეწარმეობის} \\ \text{ნებისმიერ სტადიაში ჩაბმულების გამოკლებით), რომელთაც} \\ \text{შეინიშნება პირადი ნაცნობობა ადამიანებთან, რომლებმაც} \\ \text{ბოლო ორი წელია დაიწყეს ბიზნესი} \end{array}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობა (მეწარმეობაში} \\ \text{ჩაბმულების გამოკლებით)}}$$

11. ბიზნეს ინვესტორების ინდექსი

$$I_{\text{BusAng}} = \frac{\begin{array}{l} 18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობა (ბიზნესის ნებისმიერ} \\ \text{სტადიაზე ჩაბმულთა გამოკლებით), რომლებიც იძლევიან კრედიტს} \end{array}}{18 \text{ წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობა (ბიზნესის ნებისმიერ} \\ \text{სტადიაზე ჩაბმულთა გამოკლებით)}}$$

12. მეწარმეთა შორის ინვესტორების ინდექსი

$$I_{\text{BusEnt}} = \frac{\text{აქტიურობის ყველა სტადიის მეწარმეები, რომლებიც იძლევიან კრედიტს}}{\text{აქტიურობის ყველა სტადიის მეწარმეები}}$$

II - ხარისხობრივ მაჩვენებლებს მიეკუთვნება:

1. ახლად გაჩენილი მენარმეების წილი მენარმეთა საერთო რიცხვში – $D_{\text{გაჩ.}}$
2. ახალი მენარმეების წილი მენარმეთა საერთო რიცხვში – $D_{\text{ახ.}}$
3. მდგრადი მენარმეების წილი მენარმეთა საერთო რიცხვში – $D_{\text{მდგრ.}}$
4. ნებაყოფლობითი მენარმე ($K_{\text{საკ.სურ.}}$), ესენი არიან აქტიურობის ყველა სტადიის მენარმეები, რომლებიც ორიენტირებული არიან შემოსავლების გადიდებაზე, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის მიღებაზე.
5. იძულებითი მენარმე ($K_{\text{იძულ.}}$) – მენარმეები აქტიურობის ყველა სტადიაზე, რომლებიც ჩაბმული არიან ბიზნესში აუცილებლობის გამო, ე.ი. მათ არ აქვთ შემოსავლის მიღების უკეთესი ვარიანტი.

წარმოდგენილი მაჩვენებელთა სისტემა ავსებს ბიზნესის მდგომარეობის მახასიათებელ ანალიტიკურ მაჩვენებელთა სისტემას და მეტიც, იგი გაფართოებულია ხარისხობრივი მაჩვენებლების ხარჯზე, რომელთა გამოყენებით შესაძლებელია მენარმეთა მთელი ერთობლიობის შიგნით შესაბამისი ჯგუფების აღწერა.

უნდა აღინიშნოს, რომ სამენარმეო აქტიურობის მახასიათებელი რაოდენობრივი ინდიკატორები დაჯგუფებულია სხვადასხვა ნიშნების მიხედვით. ინდიკატორები, რომლებიც ახასიათებენ მენარმეთა მიმდინარე მდგომარეობას გაერთიანებულია **პირველ ჯგუფში**. აქედან :

- სამი კერძო ინდიკატორის გამოყენებით განისაზღვრება მენარმეთა წილი თითოეულ სტადიაზე 18 წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობაში (I_{NasEnt} , I_{new} , I_{Est}).
- ორი განზოგადებული ინდიკატორი გამოიყენება ნაადრევი მენარმეების ჯამური წილის და ყველა მენარმის წილის შეფასებისათვის 18 წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეობის საერთო რიცხვში.
- სამი ანალიზური ინდიკატორი – გადარჩენის ინდექსი და ორი-პარალელური მენარმეების სტრუქტურის ინდექსები (I_{STR})

და I_{STR-2}), გამოიყენება მცირე მენარმეობის სფეროში რეგიონული პოლიტიკის არაპირდაპირი შეფასებისათვის და საქმიანი ინფრასტრუქტურის ანალიზისათვის, რამდენადაც გადარჩენის ინდექსი ეს არის იმ პირთა წილის მაჩვენებელი, რომლებმაც შეწყვიტეს სამენარმეო საქმიანობა. ეს შეიძლება განპირობებული იყოს მენარმეების (განსაკუთრებით კი ახლად გაჩენილ და ახალი) რეაქციით რეგიონში არსებულ ეკონომიკურ პირობებზე, ხოლო მდგრადი მენარმეების შემთხვევაში, მათი რეაქციით მენარმეობის და საქმიანი ინფრასტრუქტურის სახელმწიფო მხარდაჭერის არსებულ მდგომარეობაზე. რაც შეეხება პარალელური მენარმეობის პოლიტიკას, იგი შეიძლება წარმოიშვას ერთი მხრივ, როგორც რეაქცია ბიზნეს-რისკებზე და მათი შემცირების შესაძლებლობა დივერსიფიკაციის მეშვეობით, ხოლო მეორეს მხრივ, როგორც ახალი იდეების რეალიზაციის სურვილი, მაგრამ არა როგორც უკვე მოქმედი ბიზნესიდან გამომდინარე და კიდევ ერთი სამენარმეო ერთეულის შექმნისათვის არსებული რესურსების გამოყენების სურვილი.

ინდიკატორების **მეორე ჯგუფი** აერთიანებს იმ კერძო ინდიკატორებს, რითაც შესაძლებელია შეფასდეს მოსახლეობის პოტენციური სამენარმეო აქტიურობა. პოტენციურ მენარმეს მიეკუთვნება ის, რომელსაც ჯერ კიდევ არ დაუწყია თავისი ბიზნესი, მაგრამ პოზიტიურად აფასებს თავის სამენარმეო უნარს და ხელსაყრელი გარე პირობების შემთხვევაში შესაძლებელია მენარმეობის გაფართოება. პოტენციური მენარმეთა ჯგუფის რაოდენობრივი შეფასებისათვის გამოიყენება პოტენციური სამენარმეო აქტიურობის ინდექსი ($I_{\text{poten Ent}}$).

მესამე ჯგუფს მიეკუთვნება კერძო ინდიკატორები, რომლებიც ახასიათებენ მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობას მენარმეთა საზოგადოების შიგნით. მაგალითად, რამდენად ხდება ბიზნესის მიმდინარეობის პროცესში ნამოჭრილი პრობლემების განზოგადება და გარკვევა, როგორია ამ პრობლემების გარკვევის ინტენსივობა, არსებობენ თუ არა ადამიანები, რომელთაც შეუძლიათ ფულადი საშუალებებით დახმარება ახალი ბიზნესის

ორგანიზებისათვის (ინვესტორები, როგორც მენარმეთა შორის, ასევე ნაცნობებს, ნათესავები, კოლეგები და ა.შ. შორის). ამ მხრივ სამენარმეო აქტიურობის შეფასებისათვის გამოიყენება ისეთი ინდიკატორები, როგორიცაა: სოციალური კაპიტალის ინდექსი $I_{KnowNoEn}$, ბიზნეს ინვესტორების ინდექსი I_{BusAng} და მენარმეთა შორის ინვესტორების ინდექსი $I_{BusAngEnt}$.

მაშასადამე, მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის რაოდენობრივი გაზომვა შესაძლებელია კერძო, ზოგადი და ანალიზური ინდიკატორების მეშვეობით.

ხარისხობრივი ინდიკატორები, რომელიც ასევე გამოიყენება მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის შეფასებისათვის, იყოფა ორ ჯგუფად. **პირველი ჯგუფის ინდიკატორებით**, კერძოდ – თანაფარდობით ახალ დაბადებულ და ახალ მენარმეებს შორის და ახალ და მდგრად მენარმეებს შორის, შეგვიძლია დავახასიათოთ მენარმეთა სტრუქტურა, მენარმეობის ყოველი სტადიის მიხედვით და გამოვავლინოთ მენარმეთა სტრუქტურის სხვადასხვა ტიპები.

მეორე ჯგუფში შედის ინდიკატორები, რომლითაც შეგვიძლია დავახასიათოთ მენარმეთა მოტივაცია თითოეული სტადიის მიხედვით. მიღებულია გამოიყოს სამენარმეო საქმიანობით დაკავების მოტივთა ორი ჯგუფი – ე.წ. ნებაყოფლობითი არჩევანი და იძულებითი არჩევანი. ამ საფუძველზე გამოიყოფა ნებაყოფლობითი და იძულებითი მენარმე. ნებაყოფლობითი და იძულებითი მენარმეების შესახებ ინფორმაცია შეგვიძლია მივიღოთ მოსახლეობის აღწერებიდან. ნებაყოფლობით მენარმეს მიეკუთვნება ის ვინც დადებითად პასუხობს ერთს მაინც შემდეგი კითხვებიდან:

- ჩართულია ბიზნესში, რათა ისარგებლოს მეტწილად იმით, რასაც საკუთარი ბიზნესი იძლევა;
- სურვილი აქვს ისარგებლოს უპირატესად მენარმეობით და არ აქვს სამუშაოს უკეთესი ვარიანტი;
- აქვს სამუშაო, მაგრამ ეძებს დამატებითი შემოსავლის წყაროს.

იძულებით მენარმეთა ჯგუფს მიეკუთვნება ის მენარმეები, რომლებიც უპასუხებენ: ბიზნესის ორგანიზებაში ჩაერთო იმიტომ, რომ არ იყო შემოსავლის მიღების უკეთესი ვარიანტი. მოსახლეობის აღწერის ანკეტის სტრუქტურა ამის კარგ შესაძლებლობას იძლევა. იგი მონოდებულია გამოავლინოს სამენარმეო საქმიანობით დაკავების მოტივი სამენარმეო აქტიურობის ყოველ სტადიაზე და ამასთან, გაანალიზოს საკუთარი საქმის გახსნის მოტივაციის რეგიონული განსხვავებები.

ჩატარებული გამოკითხვის შედეგების მიხედვით მიკრო მონაცემთა ბაზის საფუძველზე გამოითვლება მენარმეთა თანაფარდობა ბიზნესის განვითარების თითოეული სტადიის მიხედვით.

ბიზნესის ნაადრევი (პირველსაწყისი) და მდგრადი სტადიების მენარმეთა რიცხვის თანაფარდობიდან გამომდინარე მენარმეთა სტრუქტურის ყველა ტიპი შესაძლებელია გაერთიანდეს შემდეგ ჯგუფებში:

- მენარმეთა სტრუქტურის პროგრესული ტიპი, – როცა ახლად დაბადებულ მენარმეთა რიცხვი მეტია მდგრად მენარმეთა რიცხვზე. ამ შემთხვევაში არსებობს მენარმეთა რიცხვის ზრდის რეალური შესაძლებლობა (არა მხოლოდ ახალი, არამედ მდგრადი ბიზნესისაც).

- მენარმეთა სტრუქტურის სტაციონალური ტიპი. ამ შემთხვევაში ახლად დაბადებული და მდგრადი მენარმეების თანაფარდობა ერთის ტოლია;

- მენარმეთა სტრუქტურის რეგრესული ტიპი – ახლად დაბადებული მენარმეების რიცხვი ნაკლებია მდგრადი მენარმეების რიცხვზე. ასეთ სიტუაციას მივყავართ მოსახლეობის სამენარმეო აქტიურობის შემცირებისაკენ, რაც მოითხოვს მენარმეობის მხარდაჭერისათვის ზომების მიღებას ბიზნესის განვითარების ყველა სტადიაზე.

ასეთი მიდგომა შესაძლებლობას იძლევა გამოვლინდეს რეგიონები, სადაც სოციალურ-ეკონომიკური პირობები და საქმიანი ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა უფრო ხელსაყრელია მენარმეობისათვის და ის რეგიონებიც, სადაც არ არის ხელშემ-

ნყოფი პირობები მოსახლეობის სამეწარმეო საქმიანობაში მოზიდვისათვის. ამასთან, შეიქმნება მონაცემთა მასივი, რომელიც ჰარმონიზებული იქნება საერთაშორისო სტატისტიკურ მეთოდოლოგიასთან და შექმნის პირობებს საერთაშორისო შედარებებისათვის.

ლიტერატურა

1. Чепуренко А. Ю. Социология предпринимательства. учебник, Гос.ун-т-Высшая школа экономики.-Мю Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007.
2. Национальный отчет „Глобальный мониторинг предпринимательства“, россия 2011.
3. Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд., 2008.

SUMMARY

FOR THE ISSUE OF STATISTICAL ASSESSMENT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES OF POPULATION

Iulia Oniani

The Official statistic regarding entrepreneurial activities in concrete areas in order to work out the supporting optimal forms for small-scale individuals isn't enough and it necessitates the objective data about the entrepreneurial potential and activity through each stage of business development.

The article also compasses the methodology for The Global Entrepreneurship Monitor which made a progress in international practice. The Global Entrepreneurship Monitor research program was designed as a comprehensive assessment of the role of entrepreneurship in national economic growth.

The article represents the systems for calculations of quantitative ratios to evaluate peoples' entrepreneurial activities according to territorial units.